LA MOSTRA DE CINEBAIX

mostra.cinebaix.cat

Cinema asiàtic
del 24 al 28 de gener de 2019
Sant Feliu de Llobregat

MOSTRA DE CINEMA INTERNACIONAL DEL BAIX LLOBREGAT

#mostracinebaix2019

/ LLUÍS RÀFOLS

Reflexos del puzle social i econòmic de l'Àsia

Contemplar films del Japó que es llepa les ferides d'una crisi eterna o de l'Índia que busca la projecció exterior i alhora una certa autoestima interna, pot servir per impulsar un joc de reconeixements mutus

Ignasi Franch
@IGNASIFRANCH

En una de les pel·lícules estrella de la nova Mostra de Cinema Asiàtic de CineBaix, *Un asunto de familia,* un dels personatges fa una afirmació dolorosa: els diners són el gran vincle entre la parella que lidera l'estranya família protagonista de la narració. El realitzador Hirokazu Kore-eda (*Nadie sabe*) va guanyar la Palma d'Or al darrer festival de Canes amb un film matisat i detallista que dirigeix la mirada cap a les zones marginals del Japó contemporani. En aquesta ocasió, explica la història d'un peculiar grup de murrisi lladres que rescaten, o segresten, una nena maltractada pels seus pares. Aquesta acció insòlita propulsa un relat amb llums i ombres, amb dolçors i amargors, entendridor i alhora tèrbol, que explora la grisor del paisatge humà i social que representa.

Kore-eda procura fugir tant de les idealitzacions com de les satanitzacions, sigui de l'*outsiderisme* dels protagonistes o de les posteriors respostes institucionals. Potser l'autor pretén construir una mena de realisme cinematogràfic humanista, aixecat des de les runes del pacte social entre les corporacions, la ciutadania i l'Estat al Japó. Al final, però, no queda gaire clar què vol dir ser humanista i com es pot practicar l'humanisme

Les apostes 'desenvolupistes' de les potències d'Àsia han deixat petja a la cinematografia

si efectivament els vincles dineraris són els lligams que subjecten l'*homo economicus*. D'alguna manera, l'intent artístic del cineasta escenifica aquesta dificultat de trobar respostes en un escenari de dissolució dels lligams humans i de recomposicions precàries sota les limitacions marcades per la mercantilització de les vides.

L'ÍNDIA QUE VOL PROJECTAR-SE A L'EXTERIOR

Durant dècades, les apostes *desenvolupistes* de les grans potències asiàtiques han deixat petja a les cinematografies respectives. A través de les pantalles dels cinemes, de les televisions i d'altres dispositius, hem pogut veure l'auge de l'oficinista nipó de postguerra, els estralls de les tríades xineses o els drames d'astorament i solituds urbanes que se situaven a les grans metròpolis en transformació del tombant de mil·lenni a tota mena de països emergents. El Japó de postguerra, lliurat a la passió per l'audiovisual, es va convertir ràpidament en una potència en la creació de continguts. En dècades més recents es va viure l'auge del cinema d'acció provinent d'un Hong Kong encara colonial o l'esclat del *blockbuster* sud-coreà dels anys noranta en endavant, inclosa la internacionalització d'una tradició de thriller criminal amb exponents tan destacats com *Oldboy* o *Memories of murder*. Els audiovisuals indi i pakistanès produeixen centenars de títols a l'any. I la Xina ha consolidat una certa predilecció per l'impuls d'un cinema que s'acosta als gèneres cinematogràfics de Hollywood des de sensibilitats polítiques i estètiques una mica pròpies.

En aquest context de producció massiva de narratives locals, l'assumpció d'algunes inèrcies del cinema global generen un cert joc de miralls. El visionament d'un film com *Sui Dhaagea: Made in India*, una comèdia amb vocació optimista i comercial, no solament serveix per acostar-nos a les realitats i als miratges socials del segon país més poblat del món. Veure una comèdia índia amb vocació optimista i comercial, marcada per alguns trets de la globalització, ens pot ajudar a cultivar dinàmiques d'identificació amb un *altre* aparentment llunyà. Perquè les ideologies dels grans capitals rarament entenen de fronteres.

Aquest caramel fílmic signat per Sharat Katariya tracta dels intents de prosperar socialment d'una jove parella que s'ha desplaçat, juntament amb la resta de la família, del camp a la ciutat. El plantejament remet, amb un vestit netament contemporani, a la comèdia popular de treballadors que s'esforcen per encaixar i aprofitar les oportunitats que ofereix un sistema imperfecte però funcional. En un temps d'hegemonia neoliberal en què la promoció pública només permet petites iniciatives de rescat precari d'alguna de la molta gent desposseïda, el camí cap a la prosperitat passa per la presa de riscos insensats com a ofrena als déus de l'autosuperació i l'emprenedoria. El protagonista abandona una feina segura però humiliant i, davant el recel del seu pare conformista, mira de reinventar-se com a sastre.

Els diversos personatges afronten dissensions intrafamiliars i també han d'enfrontar-se a un bon nombre de dificultats externes. Perquè la proposta de Katariya pot ser un conte amable, però no deixa de projectar una visió del món escèptica: burocràcies poc dúctils, empresariat cobdiciós i amb ganes de robar idees alienes. L'Índia de *Sui Dhaagea: Made in India* no és una jungla de tots contra tots, però sí un país competitiu on costa trobar els aliats necessaris per complir els objectius propis. Això sí: com manen les normes de l'humor complaent, els conflictes no són irresolubles i s'obren

L'amor i l'emprenedoria empresarial s'encreuen a 'Sui Dhaaga: Made in India'

la porta de l'èxit. La narració fins i tot incorpora alguns matisos a l'androcentrisme social. La relació de la parella protagonista està esquitxada per tics masclistes, però també acaba incloent algunes dinàmiques més saludables de cooperació.

La tragicomèdia social i el rerefons romàntic arriben acompanyats de transicions musicals, alguna cançó i una imatge digital que pot recordar l'estètica de la comèdia popular global matisada pels colors del paisatge local i una versió filtrada, continguda, de l'histrionisme emocional característic de Bollywood. Irònicament o no, el resultat és apreciablement atractiu i pot servir per donar per bona la tesi dels creadors del film: l'Índia està preparada per competir als mercats internacionals.

SOBRE LA NECESSITAT DE PARAR EL RELLOTGE

Els camins de la distribució comercial arreu del món són, en tot cas, inescrutables. I l'autor d'*Hotel Salvación*, Shubhashish Dhutiani, ha aconseguit emergir a les cartelleres amb una proposta apta per al circuit de cinemes en versió original subtitulada. El desig d'un home d'acomiadar-se de la vida i preparar-se per a la mort en un refugi religiós sacseja la relació que manté amb el seu fill i la resta de la família. I els responsables del film ho expliquen amb unes formes narratives i estètiques

'Sui Dhaagea: Made in India' no és una jungla de tots contra tots, però sí un país competitiu

agradables, possibilistes, que mantenen les distàncies tant amb el cinema de festival especialitzat més esquerp com amb la tragicomèdia més lleugera i escapista.

Com en el cas de *Sui Dhaagea: Made in India*, el visionament de l'obra permet un acostament afable i gens tenebrista a l'Índia contemporània. Destaquen les friccions entre la vida moderna, les tradicions religioses i els conflictes entre sexes. I el xoc entre dues maneres molt diferenciades de gestionar el temps: mentre el patriarca desitja parar i dedicar-se a la seva fe i al comiat del seu fill, aquest últim malda per aconseguir atendre trucades professionals que evitin que perdi molts clients durant una quinzena de retir. El misticisme hindú i la hiperconnectivitat telecomunicativa han de compartir espai en una petita barraca.

Sense abandonar un traç més aviat avellutat, més aviat proper amb els personatges, Bhutiani dota d'una certa complexitat aquest retrat d'un pare i un fill sorruts que no saben del tot com estimar-se, què demanar-se ni com perdonar-se. Les escenes força sòbries de reconciliacions i aprenentatges no sempre fàcils, no sempre harmònics, conviuen amb algunes mirades als costums locals retratats amb els recursos embellidors d'un indie internacional fortament encreuat amb els codis del llenguatge publicitari. La globalització de la manera de mirar i l'explotació turística, voluntària o involuntària, poden fer acte de presència en els escenaris més insospitats.

DE MÀFIES, PLANTES I TRIANGLES AMOROSOS

Més eixuta és la manera de filmar del multipremiat realitzador Jia Zhang Ke, que va despuntar en el panorama internacional a través d'obres crítiques amb l'establishment nacional que es podien inserir en l'òrbita d'aquell documental de creació que barreja les situacions reals amb elements de ficció. Els sacsejos existencials i socials derivats de la lògica del creixement econòmic infinit han estat un tema troncal de la seva filmografia.

12a edició MC LA MOSTRA DE CINEBAIX

PUBLICACIÓ EDITADA CONJUNTAMENT PER CINEBAIX I LA DIRECTA

Cinebaix
www.cinebaix.com
C. Joan Batllori, 21
08980 Sant Feliu de Llobregat
936 661 859

La Directa
www.directa.cat
directa@directa.cat
FACEBOOK: La Directa - TWITTER: @La_Directa
661 493 117 - 935 270 982
C. Riego, 37, baixos. 08014 Barcelona

CORRECCIÓ:
Èlia Olivan
FOTOGRAFIA:
Victor Serri
MAQUETACIÓ:
Roger Costa Puyal
EDICIÓ:
Jesús Rodríguez
PORTADA:
Lluís Ràfols

El sud-coreà Lee Chang-dong signa 'Burning', un drama en clau enigmàtica

A *Naturaleza muerta,* va abordar la desaparició de ciutats senceres sota les inundacions planificades derivades de la construcció de grans preses hidrològiques. La posterior *24 City* servia per tractar de les transformacions del model productiu al seu país d'origen.

Amb els anys, Jia ha anat reforçant els components narratius dels llargmetratges sense renegar de la seva tendència als plantejaments cerebrals i antisensacionalistes. El darrer exemple ha estat *La ceniza es el blanco más puro,* un film presentat recentment a Canes que tracta d'un amor accidentat i fortament condicionat pels lligams amb una trama mafiosa. La seva projecció a CineBaix suposarà la seva estrena a Catalunya.

La mostra de cinema inclou títols estrella de l'última temporada de festivals

La Mostra de Cinema Asiàtic inclourà altres títols estrella de la darrera temporada de festivals. *Viaje a Nara* és l'última proposta de la cineasta Naomi Kawase (*Una pastelería en Tokio*), que en aquesta ocasió ha comptat amb el treball actoral de Juliette Binoche. La realitzadora d'obres com *El bosque de luto* prossegueix la seva exploració d'un cinema sensorial que atorga una gran importància al paisatge natural i a les connotacions místiques de la naturalesa segons l'imaginari japonès. La cerca d'una planta medicinal propulsa una narració atmosfèrica que desafia les audiències.

El sud-coreà Lee Chang-dong (*Poesía*), per la seva banda, signa *Burning,* un drama en clau enigmàtica, ple de silencis i tensions contingudes, sota el qual va ressonant cada cop amb més força el batec inquietant del thriller. Inspirant-se en una història original de l'escriptor Haruki Murakami, Lee desplega un triangle amorós de vides una mica a la deriva, potser massa solitàries. Un jove es retroba a l'urbs amb una noia del seu poble. La possible relació amorosa resultant, però, s'enrareix amb l'aparició d'un altre home.

Burning representa un cinema d'autor que juga amb els codis dels gèneres fílmics. Un compatriota de Lee, el prestigiós Hong Sang-soo (*Ahora sí, antes no*), representa un camí de renúncia completa a fer l'ullet a les convencions de la narrativa d'entreteniment. Aliè a les tendències estètiques dels audiovisuals imperants, Hong pot considerar-se un exemple especialment contundent de totsolisme creatiu. Dins de la Mostra es recuperarà la seva obra *La cámara de Claire,* una agradable miniatura amb la qual continua transitant els camins estil·lístics que l'han convertit en un nom de referència: passejos, trobades i diàlegs copsats de manera austera i que no es revesteixen amb trames especialment detallades ni fèrries.

Hong s'acosta més als ritmes i les maneres de la vida real que els realitzadors més propers als gèneres cinematogràfics, o senzillament proposa una estilització alternativa de la realitat? Aquest és un dels grans misteris de les creacions d'aquest realitzador. Potser els paisatges costaners de Canes incrementen els ressons del cinema d'Eric Rohmer (*Cuento de verano*) que poden percebre's en aquest conte breu sobre egos, trencadisses amoroses i creació fílmica, però ni el protagonisme de l'actriu Isabelle Huppert ni l'ambientació a sol francès han alterat els fonaments de la recepta del sud-coreà.

‘El meu veí Totoro’: 30 anys d’un film refugi

Torna a la gran pantalla un clàssic del cinema d’animació

Juliette Binoche encapçala el repartiment de 'Viaje a Nara', el darrer film de la cineasta japonesa Naomi Kawase

A mitjans dels anys vuitanta, el dibuixant, guionista i realitzador Hayao Miyazaki havia viscut alguns alts i baixos com a professional d’èxit. Films com *Nausicaä de la Vall del Vent* l’havien situat entre els autors més destacats del cinema d’animació internacional, però la seva experiència durant la confecció de la sèrie televisiva *Sherlock Holmes* va suggerir-li la necessitat de buscar un camí propi, una mica més a recer de la pressió del control de costos econòmics i dels temps de producció marcats per les grans empreses audiovisuals. El resultat va ser la fundació d’Studio Ghibli. El segon dels llargmetratges que el cineasta va dirigir sota aquest segell, *El meu veí Totoro,* va fixar la viabilitat de l’empresa. L’obra va jugar un doble paper de refugi: va assentar la carrera de Miyazaki i alhora va oferir una mena de paradís perdut al qual els públics més joves, i altres de no tan joves, podien protegir-se dels esclats de cinisme, violència i hipercompetitivitat de la cultura dels vuitanta.

Ara, trenta anys després de l’estrena original del film, Totoro torna a treure el cap per les sales. Al film, ambientat al Japó de postguerra, dues nenes descobreixen la vida rural mentre esperen el moment de reunir-se amb la seva mare, malalta de tuberculosi. Mentre fan aquest procés de presa en contacte amb la natura, descobreixen l’existència d’éssers fantàstics que els ofereixen protecció i ajuda sense necessitat de comunicar-se a través de les paraules. L’afortunadíssim disseny de les criatures, bestialment belles i tendres, acaba de dotar d’atractiu el conjunt.

Miyazaki i companyia no van oferir una narració completament idíl·lica, ni tampoc van apostar pel melodrama desfermadament lacrimogen. La possibilitat de la tragèdia apareix en algunes escenes, dinamitzant el visionament i incorporant pics d’emoció a una narració majoritàriament assossegada. S’imposa, però, una certa sensació consoladora i reconfortant, a l’ombra dels arbres camforers i del jardí secret de Totoro.

cartellera

Viaje a Nara / Vision

Naomi Kawase
[Estat francès, Japó]
2018 - 109 min - Ficció

A la regió japonesa de Nara, una assagista francesa (Juliette Binoche) coneix un misteriós home que viu a les muntanyes (Masatoshi Nagase). Malgrat la barrera del llenguatge i la cultura, tots dos sentiran la necessitat d'apropar-se l'un a l'altre.

La ceniza es el blanco más puro / Jiang hu er nv / Ash Is Purest White

Zhangke Jia [Xina, Estat francès, Japó]
2018 - 135 min - Ficció

Qiao és una jove ballarina que viu als suburbis industrials d'una ciutat de la Xina, una zona que pren el nom de Datong, on s'enamorarà de Bin, un mafiós. Després d'una baralla entre bandes en què es veu involucrat el jove, Quiao dispara per poder protegir-lo i és sentenciada a cinc anys de presó. Després d'aquest llarg període, ella tornarà a buscar Bin per poder continuar la seva apassionada història d'amor des del punt en què la van deixar.

Burning / Beoning

Chang-dong Lee
[Corea del Sud]
2018 - 148 min - Ficció

Quan fa una entrega, Jongsu, un jove missatger, es troba per casualitat amb Haemi, una noia que vivia al seu veïnat. La jove li demana que tingui cura del seu gat durant un viatge a l'Àfrica. Quan torna, Haemi li presenta Ben, un jove misteriós i amb diners que va conèixer allà. Un dia, Ben revela a Jongsu un passatemps molt estrany... És una adaptació d'una història de Murakami.

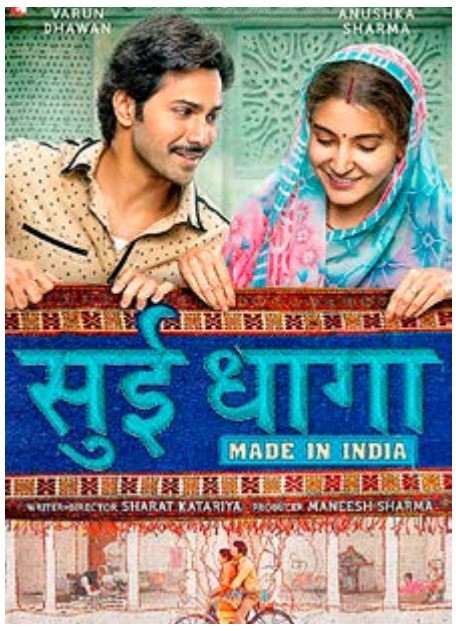

Made in India: Sui Dhaaga / Sui Dhaaga: Made in India

Sharat Katariya [Índia]
2018 - 122 min - Ficció

En una petita ciutat al cor de l'Índia viu Mauji amb la seva dona Mamta. Mauji és un jove de família humil sense feina que lluita per trobar la seva passió. Mamta és una jove brodadora que somia fer-se un nom i aconseguir el respecte de la societat. Les seves vides fan un gir quan decideixen impulsar un taller tèxtil a l'Índia i creen el sentiment d'orgull del producte *made in Índia*.

Hotel Salvación / Hotel Salvation / Mukti Bhawan

Shubhashish Bhutiani [Índia]
2016 - 102 min - Ficció

Daya, un ancià, nota que ha arribat el seu moment i desitja viatjar a Benarés, a la vora del Ganges, amb l'esperança de morir-hi i aconseguir la salvació. El seu fill Rajiv se n'hi va amb ell, deixant enrere la seva feina, la seva esposa i la seva filla. Arribats a la ciutat santa, els dos homes lloguen una habitació a l'Hotel Salvación, un lloc reservat per a persones a punt de morir.

Mi vecino Totoro / Tonari no Totoro

Hayao Miyazaki [Japó]
1988 - 87 min - Animació

Una família japonesa es veu en l'obligació de traslladar-se al camp. La mare està malalta a l'hospital i el pare és un professor universitari a qui li agrada explicar històries màgiques a les seves filles. Mentrestant, les petites Satsuki i Mei acaben fent-se amigues de Totoro, un esperit del bosc.

La cámara de Claire / La caméra de Claire / Keul-le-eo-ui Ka-me-la

Sang-soo Hong [Corea del Sud, Estat francès]
2017 - 69 min - Ficció

Durant un viatge de negocis al Festival de Canes, la jove Manhee (Kim Min-hee), assistent de vendes d'una distribuïdora, és acomiadada per la seva cap acusada de ser deshonesta, però en el fons és per una qüestió de gelosia. Per sort, allà coneixerà una professora anomenada Clara (Isabelle Huppert), que fa fotos amb la seva càmera Polaroid. Cadascuna d'elles té una peculiar visió de la vida, i juntes aconseguiran entendre els seus mons.

Funan

Denis Do [Cambodja, Estat francès, Luxemburg, Bèlgica]
2018 - 84 min - Animació

Cambodja, 1975. El règim de repressió de Pol Pot i el seu exèrcit de khmers rojos forcen milions de persones a abandonar la capital i fer treballs forçats en camps agrícoles. Entre els deportats hi ha una jove parella, Chou i Khoun, que són expulsats de la seva llar amb el seu fill de quatre anys, Sovanh. Obligats a caminar durant setmanes, sense menjar, al llarg d'una perillosa ruta, Chou i Khoun perden de vista el seu fill i no poden fer res per recuperar-lo. No tornaran a veure'l durant anys.

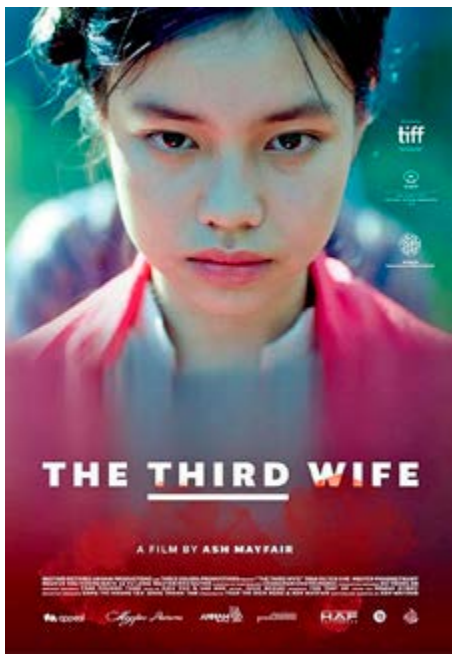

La tercera esposa / The Third Wife

Ash Mayfair [Vietnam]
2018 - 96 min - Ficció

Al Vietnam rural del segle XIX, la jove May, de catorze anys, es converteix en la tercera dona de l'adinerat hisendat Hung. Aviat aprendrà que només pot millorar la seva posició reafirmant-se com una dona capaç de donar a llum un home. Quan es queda embarassada, les esperances que té May d'ascendir en l'escala social es converteixen en una temptadora possibilitat. Enfrontada a l'amor prohibit i a les seves devastadores conseqüències, May finalment comença a acceptar la brutal veritat: les seves opcions són escasses i limitades.

Un asunto de familia / Manbiki kazoku / Shoplifters

Hirokazu Koreeda [Japó]
2018 - 121 min - Ficció

Osamu i el seu fill es troben amb una nena al mig d'un fred glacial. Al principi, i després de ser reticent a acollir la nena, l'esposa d'Osamu acceptarà cuidar-la quan s'assabenti de les dificultats que afronta. Tot i que la família és pobra i amb prou feines guanya prou diners per sobreviure a través de petits delictes, semblen viure feliços junts, fins que un accident imprevist revela secrets ocults i posa a prova els llaços que els uneixen.

Retorn a Fukushima

Un terratrèmol, un tsunami gegant i un greu accident nuclear van transformar ara fa vuit anys la vida de tota la regió

Unai Aranzadi Ormaechea

El trànsit ferroviari ha estat parcialment restablert, però els trens que circulen en direcció als municipis limítrofs a la central nuclear de Fukushima Daiichi encara van pràcticament buits. Després de sis hiverns evacuats per la radiació, l'any passat les autoritats van aixecar el veto en algunes poblacions, tot i que molt poca gent ha tornat. Per exemple, a Namie, localitat que comptava amb unes 20.000 persones, ara amb prou feines n'hi ha 400. Arribar a l'estació deserta, sortir de l'andana i començar a recórrer una gran avinguda on no es veu ni una ànima, és topar amb una tragèdia a la qual anomenen "el triple desastre", perquè va començar amb un gran terratrèmol, va continuar amb el tsunami i va acabar amb una fugida radioactiva produïda per una onada de setze metres que va inhabilitar els sistemes de refrigeració en diversos reactors de la central propietat de TEPCO (Tokyo Electric Power Company).

En un primer cop d'ull a les zones a les quals no va arribar el tsunami però sí la radiació, el visitant observa obvietats. Desenes de botigues i negocis abandonats; la mala herba que surt de l'asfalt; màquines de *vending* amb aliments putrefactes i llars amb l'interior tal com va quedar el dia de l'accident nuclear. Però si ens fixem en els detalls, el paisatge revela un inquietant element irracional: la bicicleta rovellada d'un nen recolzada perfectament en un semàfor; un apartament abandonat que encara conserva els records familiars, i, en una cantonada, un cistell amb una bugada que fa anys que espera ser penjada. Una quietud malsana a deu quilòmetres de la central nuclear, epicentre d'una ferida que segueix tan oberta com els tres reactors que des del desastre del 2011 encara no s'han aconseguit desmantellar.

Odaka, a sis quilòmetres de la central, ha recuperat 2.000 habitants

A la veïna població d'Odaka, evacuada fins al 2016, les coses són diferents. Sis quilòmetres més allunyada de la central nuclear, ha recuperat unes 2.000 veïnes de les 13.000 que va tenir abans del desastre. Aquí, com a la resta de la comarca, hi ha pals amb grans comptadors de Geiger per saber el nivell de radiació, però la gent gairebé no els mira, perquè els que han decidit tornar tenen els seus a casa, a la feina o a la guantera del cotxe amb què recorren un territori desencisat al qual no volen renunciar. Yuko Hirohato és una d'aquestes persones, tot i que admet que no ha superat el trauma que va viure, motiu pel qual continua sortint de la zona abans que es pongui el sol. Segons explica, el terratrèmol es va produir a les 14.46 hores d'un divendres, l'11 de març. L'epicentre se situava a tan sols 130 quilòmetres de la costa est del Japó. Mentre el terra tremolava, les sirenes sonaven per advertir d'un possible tsunami a tota la població del litoral. "No obstant això, aquest havia de ser molt més destructor que tots els que havíem viscut fins llavors". A Yuko se li humitegen els ulls. "Tot i que va haver-hi un marge de cinquanta minuts per intentar evacuar [el municipi], mai és suficient quan parlem de treure desenes de milers de persones". Un sord no les va poder sentir, una àvia no va poder córrer, un home abstret en un soterrani no se'n va poder assabentar, ni tampoc qui tenia el telèfon mòbil apagat, escoltava música amb auriculars, dormia profundament o estava invàlid esperant l'arribada d'algú a càrrec de les seves cures. "Ningú s'esperava gens aquesta magnitud, i a les 15.50 hores va arribar un tsunami que en alguns punts va arribar als 40 metres d'altura", es lamenta Yuko, de la mateixa manera que ho va fer el geofísic Gerard Fryer, responsable del Pacific Tsunami Warning Center que va donar l'alerta. "Les dades no devien ser correctes, perquè en tota la història del Japó mai s'ha produït un terratrèmol d'aquesta magnitud", reconeixeria desconcertat davant la premsa. Però sí, les forces de la natura van reduir a la insignificància les previsions de les més prestigioses institucions, i, trencant tota expectativa, es va aconseguir el nivell 9 de l'escala Richter, quedant a un sol grau del 10, que és un nivell mai registrat en la història i qualificat d'"apocalíptic" per una part de la comunitat científica.

Destapant una gran ampolla de sake, el matrimoni de peixaters Shigeichi Yachi i Michiko diuen que no estan preocupats ni pels milers de tones d'aigua contaminada que ha estat abocada a la costa ni pel notable augment de Cesi 137 que Greenpeace diu que ha trobat al seu llit marí. La parella confia tant en els missatges de calma emesos pel govern com en els pescadors locals, que ja tornen a proveir-los de tonyines, orades i raps amb els quals preparar el tradicional sushi. Tot i que no tots estan contents. Seimei Sasaki riu tot i que està trist. A aquest nonagenari, cap d'una coneguda dinastia local, li han notificat que tot el que surti de les seves terres no tindrà sortida comercial en el sector primari. "Des del mateix moment que vaig veure un gran núvol de fum blanc cap

Fàbriques, vehicles i habitatges buits donen un aspecte fantasmagòric a tota la regió. **Unai Aranzadi**

al sud, vaig saber que començava alguna cosa molt dolenta", recorda capcot. "Si hagués estat negra, no m'hauria preocupat tant, però era blanca i densa, i estava sobre la central nuclear", assegura recolzant-se en una aixada amb la qual diu que està cavant la seva pròpia tomba. "L'única cosa que em queda per llaurar aquí", afirma somrient davant d'una pedra que sembla la seva làpida.

De les víctimes indirectes que es van poder produir a causa de la radiació, senzillament no se'n parla. La societat japonesa accepta estoicament el discurs tranquil·litzador de les autoritats, mentre la realitat és que als reactors on es va fondre el nucli continua havent-hi combustible amb uns nivells de radicació alarmants, fins al punt que els robots utilitzats per intentar evitar nous vessaments col·lapsarien si romanguessin dins de les sitges dels reactors durant poques hores. "Ho estan solucionant", és la resposta impertèrrita del govern i TEPCO, una empresa de capital privat que s'ha beneficiat de diners públics per afrontar la seva responsabilitat social.

El Japó afronta com desfer-se de 160 tones diàries d'aigua contaminada

Travessar les poblacions tancades i barrades per les autoritats requereix un permís especial del govern que triga dies a tramitar-se. A la barrera, la policia que custodia les vies que donen accés als fantasmagòrics municipis de Futaba i Okuma sol·licita la documentació a Karin Taira, activista de Safe Cast, una ONG dedicada a mapejar l'impacte de la radicació mitjançant dispositius GPS. Segons explica, "les zones més afectades per alts nivells de radiació no van ser sempre les més pròximes al reactor, perquè va ser el vent qui va definir la ruta de la contaminació fins a llocs com Litate, que està una mica lluny, a uns 40 quilòmetres". En un mapa es pot veure que coincideix perfectament amb el que ha anat indicant el Geiger al llarg de la inspecció realitzada per Taira: la ferida radioactiva no es va propagar circularment al voltant de la central, sinó en direcció nord-oest cap a l'interior del litoral. Igual que va succeir en l'accident a la central nuclear de Txernòbil (l'únic precedent similar), va ser el vent el que va fer viatjar aquestes substàncies que, de forma invisible, el nostre planeta comença a acumular.

L'any 2016 les autoritats japoneses van dir que el cost de la neteja ascendiria a 180 bilions de dòlars, i, en l'actualitat, els càlculs més optimistes estimen que aquesta immensa labor de sanejament trigarà 40 anys a completar-se. En aquest context, n'hi ha prou amb acostar-se a una d'aquestes zones –a les quals els residents locals qualifiquen "de descàrrega"– per veure que el problema encara està lluny de solucionar-se. Disseminades d'una punta a l'altra de tota la regió, hi ha esplanades plenes de grans sacs negres en els quals milions de tones de terra contaminada es descarreguen i amunteguen a l'espera d'una destinació. En total sumen 22.000.000 de metres cúbics, i existeixen plans per reutilitzar-la com a base en la construcció de noves carreteres, idea que ha desfermat l'alarma en diverses organitzacions ecologistes. No obstant això, pel que fa a residus tòxics, el problema més greu al qual s'enfronta la societat japonesa no és tant com desfer-se dels sòlids, sinó què fer amb el milió de tones d'aigua, que a raó de 160 tones per dia, van sent necessàries per refrigerar els reactors danyats. Quan s'aturarà? No ho sap ningú.

Adéu pare, adéu mare

L'enorme desenvolupament xinès ha anat acompanyat de diverses cares fosques, entre elles una generació de joves que han crescut sense progenitors, que van emigrar durant l'explosió econòmica

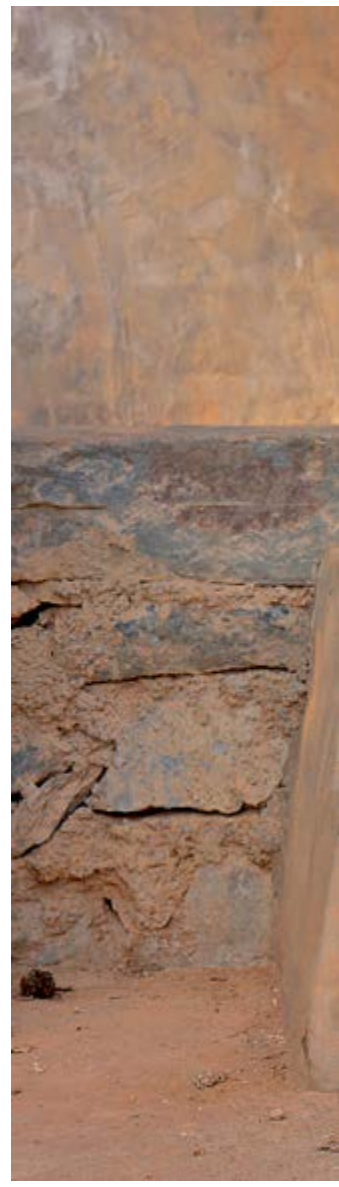

Javier Borràs Arumí
@JBORRASARUMI

Per trobar la Zhang i el Xie vaig haver de fer un d'aquells viatges maratonians a què estem acostumats els habitants de Pequín: des del *petit centre* de la ciutat –nou vegades Sant Feliu de Llobregat–, vaig haver d'anar a un dels barris perifèrics. En transport públic, unes dues hores i mitja –la capital xinesa és, recordem-ho, vuit vegades el Baix Llobregat.

Abans de començar l'entrevista, la Zhang i el Xie em van fer una petita volta pel seu barri. Era un conjunt de carrers, una mica grisos i monòtons però decents i ben equipats, on sol assentar-se la migració xinesa que ve des de totes les zones d'aquest enorme país per trobar sort i millors salaris. Potser no hauria d'haver anat tan *lluny* dins de Pequín: l'home que cada dia em venia el dinar, un arròs chaofan deliciós, era migrant; la meva companya de feina, traductora, vinguda de la costa sud-oriental del país, també ho era; quasi tots els meus amics xinesos també havien nascut fora de Pequín –la sorpresa era trobar algú *realment* local. La migració interna més gran de la història de la humanitat, uns 280 milions de persones, era la que marcava la vitalitat de la capital xinesa.

Però amb la Zhang i el Xie no buscava –només– una història de migrants. Després de passejar una estona pel seu barri em van fer passar al lloc on faríem l'entrevista: una església catòlica construïda feia poc, no gaire bonica però plena d'una vida i una intensitat religiosa que seria difícil de trobar a les del nostre país. La principal vida social de la Zhang i el Xie transcorria aquí, on podien passar els dies de festa en companyia de la seva fe i d'altres migrants del barri.

Ens vam asseure en una de les taules per començar l'entrevista. Des de la finestra veia una petita estàtua de la Verge Maria molt blanca, com les típiques figueretes per decorar el jardí.

–Per què vau decidir venir a Pequín?

–Nosaltres vam arribar a Pequín fa més o menys un any i mig. Al nostre poble els salaris són massa baixos. Som de la província de Shanxi [més cap a l'interior del país, a una nit en tren des de Pequín]. La majoria dels nostres veïns treballaven a les mines que hi ha la província, però ara moltes estan tancant. Això també ens va afectar a nosaltres, que sempre hem treballat de cuiners. A Shanxi ara falta la feina. Una familiar nostra, que treballa de dona de neteja a Pequín, ens va aconsellar que vinguéssim a buscar feina aquí. Ara guanyem quasi el doble de salari que quan treballàvem a Shanxi.

Els seus motius eren semblants als dels milions de migrants que havien viatjat per tot el país a partir dels anys 80, quan el Partit Comunista va augmentar les llibertats econòmiques i socials del país, cosa que va permetre que l'economia pugés de manera espectacular i la misèria es reduís de manera dràstica. La pobresa extrema, per exemple, ha passat d'afectar quasi el 90% de la població xinesa a només un 2%. La renda per càpita s'ha multiplicat per 24. Bona part del dinamisme econòmic que ha permès aquests canvis dràstics ha estat gràcies a aquesta gran onada migratòria.

> La pobresa extrema ha passat d'afectar el 90% de la població a només un 2%

Però, com sol passar amb aquesta màquina implacable que anomenem *desenvolupament*, la cara optimista sol anar acompanyada d'una contrapart fosca. I també volia preguntar això a la Zhang i al Xie. L'amiga que me'ls va presentar ja m'havia advertit que havien escollit fer un fort sacrifici per aconseguir aquesta vida millor.

–Teniu fills?

–Sí, en tenim dos, però no han vingut amb nosaltres... La nostra filla petita segueix al poble, ara viu amb l'àvia. Començarà la secundària aquest any. El nostre altre fill ja té divuit anys; ha marxat a viure a una escola tècnica, on estudia.

–I cada quan els podeu veure?

–Jo els veig un cop a l'any –em diu en Xie–. Sempre torno al poble per la Festa de la Primavera [el Cap d'Any xinès]. La meva dona té més oportunitats de veure'ls.

Una generació sencera s'ha vist obligada a deixar de banda l'educació dels fills com a conseqüència de la migració econòmica

–És veritat. Jo també hi he pogut anar pel pont de l'1 de maig o uns dies a l'estiu. Els puc veure tres o quatre cops cada any –m'explica la Zhang.

La decisió que han pres el Xie i la Zhang no és gratuïta. Les migrants que s'emporten les criatures a les noves ciutats on van a buscar feina poden trobar grans traves en l'educació que rebran o en l'assistència mèdica de la qual poden gaudir. Encara que la migració xinesa hagi mogut milions de persones, la majoria pateixen una situació de desavantatge respecte a la població *autòctona* de les ciutats on van a parar.

La clau per entendre aquesta realitat és un document burocràtic que existeix des de temps de Mao: el hukou. És una mena de passaport intern que garanteix una sèrie de drets legals assignats a una població concreta, normalment a la que has nascut. Si la teva família és d'un poblet rural de Shanxi –com en el cas de la Zhang i el Xie–, podràs rebre atenció sanitària pública en aquella zona, o els teus fills podran anar a l'escola sempre que ho facin en la zona marcada per aquest document. Els teus drets estan vinculats a un territori concret, no a tot el país. Gràcies a aquests límits, es diu, s'ha evitat una situació de barraquisme urbà com la que pateix, per exemple, l'Amèrica Llatina.

El problema principal el tenen les migrants pobres que han marxat a les grans ciutats. Obtenir el hukou de Pequín o Shanghai és molt complicat si no es té una feina d'alta categoria o molts diners. Si tens una malaltia, hauràs de pagar una atenció privada –normalment molt cara– o tornar al teu poble per anar a la sanitat pública. Amb l'educació passa el mateix: si vols que el teu fill vagi a l'escola pública –la privada sol ser cara i pitjor– ha de quedar-se al poble o ciutat natal, encara que hagis de marxar. En una societat com la xinesa, on l'educació és valorada de manera enorme, la decisió sol estar clara.

La combinació d'aquesta migració gegantina amb els límits imposats pel hukou ha creat una generació d'infants que han crescut sense algun dels seus progenitors o sense cap d'ells. Són els anomenats "nens deixats enrere". Uns 61 milions d'infants xinesos han crescut sense un

Uns 61 milions d'infants han crescut sense un dels dos membres del nucli parental

dels dos membres del nucli parental degut al fenomen migratori –l'equivalent a la població d'Itàlia. La meitat, és a dir, un de cada deu infants xinesos, ho ha fet sense cap dels dos. Hi ha un cas pitjor, encara que minoritari: entre un milió i tres milions han crescut sense cap adult.

Es tracta d'una generació que ha crescut amb greus problemes de disciplina i de cura emocional. Bona part del fracàs escolar a les zones rurals es concentra en aquests "nens deixats enrere", que no tenen una vigilància i un suport paternal que els seus companys sí que tenen. Treuen pitjors notes, cosa que augmenta la desigualtat amb què han nascut –el sistema escolar xinès és una de les maneres més efectives per escalar socialment.

Hi ha una generació jove que –com apunten estudis mèdics– està creixent amb greus problemes de depressió, ansietat i sentiment d'inferioritat. La distància cada cop major entre pares i fills debilita el vincle familiar, la unitat bàsica al voltant de la qual, tradicionalment, s'ha desenvolupat la vida xinesa. Com actuarà la generació de "nens deixats enrere" amb els seus pares quan ja siguin vells i estiguin jubilats? Seguiran la tradició xinesa de cuidar dedicadament als pares quan ja són grans o trencaran amb aquesta manera de fer? Com afectarà un dels països que més s'envellirà en les properes dècades?

Vaig acabar l'entrevista amb la Zhang i el Xie sense fer la pregunta que molts periodistes haurien fet, sense preguntar com se sentien per haver *deixat enrere* els seus fills. En els últims minuts de conversa, m'explicaven somrients i animats la seva nova vida a Pequín. Es notava que estaven emocionats. Era millor deixar la conversa així.

Viatjant en tren, menjant en una cafeteria o comprant verdures, vaig poder conèixer molts més migrants, moltes més històries de llargs viatges, enormes expectatives i, alhora, grans sacrificis. Cada història era diferent, però totes elles teixien l'ànima de la Xina moderna, de fils que connectaven tot un país amb una energia que mai havia vist abans.

Classes sobre sexe femen

Una ONG intenta promoure la planificació familiar instruint els mul·làs sobre m

Mònica Bernabé
@MONICABERNABE1

"Estimats germans, en temps de Mahoma ja s'utilitzava la marxa enrere", explica un representant del Ministeri d'Afers Religiosos afganès a un grup de mul·làs a Kabul. No obstant això, els imams semblen no entendre a què fa referència el representant del govern. "Sí, la marxa enrere", torna a insistir l'home amb cara de complicitat. Però no hi ha manera. Els mul·làs es miren els uns als altres com si els estiguessin parlant en xinès. "A veure, quan un home i una dona tenen relacions sexuals, l'home moltes vegades s'aparta en l'últim moment", detalla aleshores el representant de la cartera d'Afers Religiosos, posant-se ja visiblement nerviós. "Ah, la marxa enrere!", exclama finalment un mul·là, mentre els altres també assenteixen amb el cap, deixant entendre que per fi l'han comprès.

Afganistan és un dels països del món amb més mortalitat materna en el moment del part

Anys enrere, el Ministeri d'Afers Religiosos afganès va començar a donar classes als imams del país per convèncer-los de la necessitat de fomentar la planificació familiar entre la població. L'Afganistan és un dels països del món amb més mortalitat materna en el moment del part i amb una taxa de natalitat molt alta, encara que moltes criatures moren al cap de poc de néixer. La iniciativa d'impartir aquest tipus de classes va ser d'una ONG: Marie Stopes International.

El problema, però, és que en aquestes classes no es poden anomenar les coses pel seu nom perquè això podria ferir la sensibilitat dels imams. Per exemple, ni al penis se li pot dir "penis", ni al coit, "coit", i del cos de la dona, ni parlar-ne. A més cal basar totes les explicacions en l'Alcorà, i buscar paral·lelismes i eufemismes per convèncer els mul·làs. Però si l'imam surt convençut de la classe –i alguns en surten–, l'efecte és realment multiplicador. Els mul·làs tenen una gran influència social en un país tan summament religiós i conservador com l'Afganistan, en què tot es basa en la paraula de Déu. Si ells diuen a les mesquites que cal fomentar la planificació familiar, els fidels ho faran.

EL SEXE, UN TEMA TABÚ

El més explícit que es mostra a les classes de sexe per a mul·làs són els dibuixos dels ovaris, les trompes de Fallopi i l'úter d'una dona i, malgrat això, alguns imams ja ho consideren excessiu. "Faci el favor de treure aquests dibuixos d'una vegada", es queixa un mul·là visiblement molest per les il·lustracions.

El sexe i el cos de la dona és un tema completament tabú a l'Afganistan, almenys públicament. Les cadenes de televisió fins i tot difuminen les imatges de les pel·lícules o les sèries on es veu un escot femení o els braços nus d'una dona que vesteix màniga curta. En l'àmbit privat, les mares ni tan sols expliquen a les seves filles què és la menstruació, i les adolescents acostumen a espantar-se quan tenen el seu primer període perquè ningú els ha advertit que un dia sagnaran.

"Abans els musulmans viatjaven fins a la Meca a cavall. Ara van amb avió. Si ens aprofitem dels avenços per a això, per què no fer-ho per a això altre?", continua explicant el professor del Ministeri d'Afers Religiosos per convèncer els imams que la tradicional marxa enrere està bé, però que els condons, les pastilles anticonceptives, les injeccions o fins i tot els dispositius intrauterins són mètodes molt més efectius per a la planificació familiar.

En aquest cas, l'inconvenient és que els homes no acostumen a fiar-se de les dones. "No estic d'acord que les dones es prenguin medicaments per no quedar-se embarassades", replica un mul·là. Els altres li donen la raó i cap d'ells tampoc sembla disposat a posar-se un condó.

PRESERVATIUS AMB INSTRUCCIONS

"Traieu el globus amb cura de la caixa i de l'embolcall", diuen literalment les instruccions d'una caixa de preservatius que l'associació Marie Stopes International comercialitza exclusivament a l'Afganistan. "Quan estigui preparat per a la relació sexual, s'ha de cobrir amb el globus", afegeix el paper amb indicacions. "Quan acabi, s'ha de treure el globus sense vessar el líquid.

12a edició
MC
LA MOSTRA DE CINEBAIX
mostra.cinebaix.cat
Sant Feliu de Llobregat

Cinema de la Mediterrània i del Llevant
Del 8 al 18 de novembre de 2018

Cinema llatinoamericà
Del 28 de març a l'1 d'abril de 2019

Cinema asiàtic
Del 24 al 28 de gener de 2019

Cinema africà
Del 16 al 20 de maig de 2019

í a l'Afganistan

nètodes anticonceptius

Una parella en un parc de la ciutat de Mazar-e-Sharif, al nord de l'Afganistan. **Mònica Bernabé**

l recordi: per a cada relació sexual, necessita utilitzar un globus diferent. No pot usar el mateix per a diverses vegades", destaca.

Els preservatius que es venen a l'Afganistan amb aquest tipus d'instruccions s'anomenen *aramish*, que significa "pau i plaer" en dari -una de les llengües oficials del país- i van empaquetats de tres en tres en una capseta de color blau amb un dibuix d'una dona amb vel, un home amb turbant i dos coloms blancs que recorden l'estampa de la concepció de Jesús al si de la Verge Maria per obra de l'Esperit Sant. Marie Stopes International abans venia una mitjana de dos milions de caixes de condons a l'any a l'Afganistan; una xifra que és una nimietat en un país amb uns trenta milions d'habitants. Segons una enquesta realitzada per aquesta ONG entre 212 mul·làs, només el 18,3% sabia què era un preservatiu.

Abans d'arribar al punt d'usar un condó, però, cal persuadir els imams de la necessitat d'utilitzar algun mètode anticonceptiu. Per això el professor recorre al llibre sagrat de l'islam: "L'Alcorà diu que la dona ha d'alletar la criatura fins als dos o tres anys. Si una dona és mare per primera vegada als 16 o 18 anys, té fills fins als 40 o 45 i dona a llum una criatura cada tres anys, podrà tenir en total entre vuit i nou fills. Per tant, pot espair els embarassos uns tres anys perfectament". L'argument resulta demolidor. La majoria d'imams semblen convençuts amb aquella explicació. Per als que encara es mostren reticents, el professor encara té una altra raó: "Quan conreem un camp cada any, al final la terra deixa de ser fèrtil i cal que reposi. Amb les dones passa el mateix. També és bo donar-los una mica de descans", destaca.

CRIATURES AMB PARÀLISI CEREBRAL

Als hospitals de l'Afganistan es registren tants parts cada dia que diverses dones donen a llum a la vegada en una mateixa sala, una al costat de l'altra amb les cames obertes, i només poden quedar-s'hi una mitjana d'una hora un cop han parit. Després han de cedir el llit a una altra que espera per donar a llum. Es podria dir que les maternitats són gairebé fàbriques de parir. I malgrat això, les dones que són ateses allà es poden considerar unes privilegiades. Moltes ni tan sols tenen aquesta possibilitat: donen a llum a casa.

"Amb la disminució de l'ajuda internacional a l'Afganistan, les dones són les que estan sortint més perjudicades", declara el metge italià Alberto Cairo, que és una de les persones que més coneix l'Afganistan: fa gairebé 30 anys que hi treballa i en l'actualitat és el responsable del programa ortopèdic del Comitè Internacional de la Creu Roja (CICR) al país. Amb la retirada de la majoria de les tropes internacionals de l'Afganistan a finals del 2014, la seguretat al país va empitjorar i això va dificultar la feina de Marie Stopes International i moltes altres ONG. El segrest de cooperants estrangeres va esdevenir habitual i els atemptats s'hi van multiplicar. La disminució de la presència estrangera al país va tenir, de retruc, una altra conseqüència: la reducció de l'ajuda internacional.

> La majoria d'imams semblen convençuts que les dones han de parir cada tres anys de mitjana

El nombre de pacients que més creix cada any al centre ortopèdic del CICR a Kabul en l'actualitat no són ni les víctimes de mines antipersones ni els ferits de bala, sinó les criatures amb paràlisi cerebral, assegura Alberto Cairo. I sempre a causa de complicacions en el part. "La criatura no ve en la posició correcta o la mare és massa jove i la seva pelvis no és prou ampla per donar a llum i, malgrat això, li treuen el nadó a la força", explica el metge. En conseqüència, el petit pateix danys cerebrals irreparables. El centre del CICR va atendre 1.882 menors amb paràlisi cerebral el 2012. L'any passat aquesta xifra ja s'havia multiplicat per dos.

El president dels Estats Units, Donald Trump, va anunciar a finals del 2018 que pretén retirar la meitat dels 14.000 militars nord-americans que es troben desplegats a l'Afganistan. La incògnita ara és saber si aquesta retirada anirà acompanyada de la reducció de l'ajuda estrangera al país, com ja va passar el 2014, i si l'Afganistan tornarà a caure en l'oblit.

El cinema, eina de contro

La inversió en el setè art és una prioritat per a la dictadura de Kim Jong-un, q

Mónica G. Prieto
@MONICAGPRIETO

Independentment de com d'aïllat estigui o com de paupèrrim sigui, en cada llogaret, poble i localitat nord-coreà hi ha tres elements que destaquen, magnànims i empolainats, entre els modestos habitatges assignats a la població: la seu del Partit (únic) dels Treballadors de Corea, edifici polivalent al servei del règim; la Torre del Líder Etern, que venera la memòria del fundador Kim Il-sung, i l'impenitent cinema de barri, on els cartells pintats a mà criden el públic a endinsar-s'hi amb promeses de viure, durant una hora i mitja, una ficció plena d'emocions i esperança.

En la dictadura nord-coreana, aquest regne asiàtic cada vegada menys hermètic que ostenta orgullós el títol d'última escletxa de la Guerra Freda, el cinema és una tradició i una afició massiva d'una població que hi troba un espai acollidor –calent a l'hivern i fresc a l'estiu– on gaudir d'entreteniment gairebé gratuït.

El preu no es calcula en wons, la moneda local –l'entrada costa l'equivalent a 20 cèntims d'euro o pot ser gratuïta–, sinó en la rentada de cervell que exerceix el règim nord-coreà a través del cinema, eficaç instrument de control de masses. Ostatge d'una realitat que deixa fora del seu abast qualsevol altra forma de diversió i aïllada del món exterior mitjançant l'estricte control que exerceix el règim sobre les seves vides –allí no existeix Hollywood, la música occidental o el menjar ràpid–, la població pot arribar a veure la mateixa pel·lícula desenes de vegades, alimentant-se espiritualment de guions acuradament concebuts.

La població nord-coreana es manté fora de l'abast de qualsevol altra forma de diversió

L'aposta pel setè art com a mecanisme d'educació i entreteniment va sorgir de la Unió Soviètica, soci natural del règim nord-coreà, com explicava l'historiador Charles K. Armstrong, expert en Corea de la Universitat de Columbia. Pyongyang va aprendre "durant els tres anys d'ocupació de l'Exèrcit Roig, entre 1945 i 1948, els aspectes tècnics i polítics del cinema i els va aplicar a la creació de la indústria local. [...] Inicialment, l'estil de propaganda de les pel·lícules nord-coreanes es va poder manllevar, però el contingut era camperol-populista en lloc d'internacionalista i socialista en el sentit estalinista del terme", explicava en un dels seus articles.

En una època de postguerra (a mitjans dels 50, Corea del Nord es refeia després de la devastació d'anys de bombardejos aeris nord-americans que van donar suport a Corea del Sud en el conflicte), on l'educació era tan poc freqüent com les infraestructures, el cinema arribava als cors de tota la població nord-coreana, fos quin fos el seu nivell educatiu. Unificava ments imperceptiblement mitjançant guions que retrataven un país victimitzat i orgullós que sempre se'n sortia dels afrontaments imperialistes, obstinats a sotmetre i violar la puresa de la seva gent. Els seus herois són els camperols erigits en llibertadors, sumats a les files de Kim Il-sung –pare de la nació i fundador de la saga de dictadors–, orgulloses de sacrificar les seves vides per la família. A Corea, això significa fer-ho pels seus conciutadans, perquè allí tots estan agermanats per una veneració reverencial, gairebé religiosa, a la família Kim.

L'aposta va ser tan ferma que allà on encara no hi havia sales de cinema el règim enviava cinemes mòbils. No va trigar a haver-hi sales fins i tot en els indrets més recòndits. La primera pel·lícula nord-coreana, *Nae Kohyang* (La meva ciutat natal), estrenada el 1949, ja indicava cap a on es dirigiria el cinema nord-coreà: patriotisme, maniqueisme, victimisme i autosuficiència promoguda per la família al poder, absent físicament

ol de masses a Corea del Nord

ue confia en la gran pantalla per modelar el pensament de la ciutadania

però sempre perceptible, gairebé omnipresent, en cada guió que passava a la gran pantalla.

Aquelles llavors van florir gràcies al segon dictador de la saga, Kim Jong-il, qui va començar a prestar els seus serveis al règim des del Departament d'Agitació i Propaganda a la fi dels anys 60. La seva passió per la cinematografia era tal, que supervisava els estudis de cinema, escrivia guions, produïa pel·lícules i encarregava a les ambaixades nord-coreanes de tot el món còpies pirates de les últimes estrenes per a la seva filmoteca particular, que comptava amb milers de títols només per a ell.

Kim Jong-il va produir dues pel·lícules –una d'elles, *La florista*, basada en els escrits del seu pare– i va escriure *Sobre l'art del cinema*, un manual imprescindible sobre la instrumentalització política del cinema a Corea del Nord. "L'obligació bàsica del grup creatiu és fer pel·lícules revolucionàries d'altes dosis ideològiques i valor artístic que contribueixin eficaçment a armar la gent amb la ideologia monolítica del Partit i que imbueixi tota la societat de la gran idea Juche". "L'obligació principal del cinema és convertir la gent en veritables comunistes", va detallar en un llibre d'aprenentatge obligatori a les facultats de cinema, un art que va definir com "la més poderosa eina per educar les masses".

Kim Jong-il va recórrer als mètodes més mafiosos per afermar la indústria de les pel·lícules, en un moment en què la seva passió i somnis de grandesa xocaven amb la realitat d'un país sense mitjans ni talent per produir el material que ell concebia. Segurament això explica el segrest de les dues principals figures del cinema sud-coreà, la gran actriu Choi Eun-hee i el seu marit, el director Shin Song-ok (conegut com el príncep del cinema sud-coreà), que el 1978 van desaparèixer misteriosament per reaparèixer a Pyongyang.

Després d'anys d'aïllament –en el cas de Shin, d'arrest en condicions deplorables després de diversos intents de fugida–, tots dos van ser forçats a posar el seu talent a la disposició de la indústria cinematogràfica local: les seves produccions van revolucionar la precària indústria local fins que van convèncer Kim de la seva lleialtat i van aconseguir permís, el 1986, per presentar *Pulgasari* –la versió nord-coreana de *Godzilla*– en un festival a Viena: allí van aconseguir esquivar els seus vigilants i van demanar asil a l'ambaixada nord-americana, i van posar fi al seu segrest. Els seus noms han estat esborrats de la història cinematogràfica nord-coreana, malgrat que els títols que van crear van ser els més destacats en els anys 80 i serien reconeguts dins i fora de la península.

La passió dels líders pel cinema és inoculada a la ciutadania des que neix. "Puc veure una pel·lícula fins a deu vegades", explicava Gong, una funcionària local que va assistir a la inauguració de Festival Internacional de Cinema de Pyongyang, la biennal amb la qual el règim es vesteix de gala per retre homenatge al setè art i estrenar pel·lícules –fins fa pocs anys, de països afins– amb les quals la seva població, o almenys la gent afortunada que aconsegueix una entrada, pot entreveure la realitat més enllà de les seves fronteres.

Kim Jong-un manté la devoció familiar pel cinema com a instrument de manipulació

L'actual líder, Kim Jong-un, comparteix amb el seu pare i avi la devoció pel cinema com a instrument de manipulació. "La força de l'art és més gran que la de la bomba nuclear", va arribar a dir. El seu mandat s'està caracteritzant per una obertura dels temes que aborden les pel·lícules, com ha constatat Nicholas Bonner, fundador de Koryo Group (agència especialitzada a Corea del Nord) i productor de dues pel·lícules sobre el país (*A State of Mind* i *The Game of Their Lives*). "Abans de 2002, des de 1987, se celebrava el Festival de Cinema de Països no Alineats, i després es va obrir a la resta del món. Però amb Kim Jong-un està canviant: la demostració va arribar amb *El Comandant Kim vola*, la nostra comèdia romàntica, pur entreteniment amb escassa base política que va passar els controls malgrat no cenyir-se als estàndards nord-coreans", explicava a la seva oficina de Pequín.

A mitjans de setembre, la sala de butaques de la Casa Internacional del Cinema de Pyongyang va acollir un concorregut públic disposat a gaudir de la inauguració del festival descrit pel ministre de Cultura, Park Chun nam, com una oportunitat de "reconciliació i cooperació, pau i prosperitat". En un moment en què les dues Corees estan més prop de la pau que mai en la seva dividida història, el cinema es perfila com un element de comunió d'una força extraordinària. "Els nord-coreans adoren el cinema, el melodrama i la música, i no volen finals dramàtics: volen un final feliç", apunta Bonner.

ENTRADES I ABONAMENTS

Dijous 24 de gener (INAUGURACIÓ)**: GRATUÏT**

Preu de cada sessió: 4 €

Socis de CineBaix: GRATUÏT
(AMB L'ACREDITACIÓ CORRESPONENT)

Abonament de 4 sessions: 10 €
Tu tries si vols veure 4 pel·lícules o compartir-les amb algú

VENDA D'ENTRADES I ABONAMENTS:

A la taquilla de CineBaix

COM ARRIBAR-HI

RENFE
Sant Feliu de Llobregat
LÍNIES R1 I R4
CONSULTA AQUÍ ELS HORARIS:
www.renfe.com

TRAMBAIX
Sant Feliu - Consell Comarcal
LÍNIA T3
CONSULTA AQUÍ ELS HORARIS:
www.tram.cat

BUS
Hi ha vuit línies
de Soler i Sauret
CONSULTA AQUÍ ELS HORARIS:
www.solerisauret.com

NITBUS
LÍNIA N12
CADA NIT DE 22 h A 5 h
CONSULTA AQUÍ ELS HORARIS:
www.emt-amb.com

12a edició
MC LA MOSTRA DE CINEBAIX

24-28 GENER 2019
Sant Feliu de Llobregat

10 pel·lícules
2 estrenes a Catalunya
6 països
5 dies

ORGANITZACIÓ:

Associació CINEBAIX

MEMBRE DE LA XARXA CICAE

ART CINEMA CICAE
CONFÉDÉRATION INTERNATIONALE DES CINÉMAS D'ART ET D'ESSAI

AMB LA COL·LABORACIÓ DE:

cine nómada · FESTIVAL DE CINE AFRICANO FCAT

BIRRETA

BIBLIOTECA Montserrat Roig

Llibreria Ossó Papereria

AMB EL SUPORT DE:

ÒMNIUM BAIX LLOBREGAT Sant Feliu de Llobregat

CENTRE D'ESTUDIS COMARCALS DEL BAIX LLOBREGAT

coop57 SCCL serveis financers ètics i solidaris

MITJANS OFICIALS:

feta santfeliu cooperativa de comunicació · diari digital

Directa

EN CONVENI AMB:

Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

Associació CineBaix

www.cinebaix.com

- Som un cinema associatiu sense ànim de lucre.
- Treballem des del voluntariat i l'autogestió per oferir-te: cinema, òperes i ballets, cinefòrums, la Mostra de CineBaix, sessions per a centres educatius, Cicle de cinema infantil...
- Utilitzem els serveis financers ètics i solidaris.
- Oferim productes de comerç just, ecològics, alternatius i de proximitat.

AJUDA'NS A CONTINUAR

FES-TE'N SOCI